

Dosering van antibiotica bij courante infecties in de ambulante praktijk

Emmanuel De Laere

Labo Microbiologie

25/10/2007

Ontstaan en verspreiding antibioticaresistentie

- Resistentiemechanismen:
 - Opname van resistentiegenen
 - Plasmidegecodeerde TEM β -lactamasegen bij *E.coli*, *Haemophilus influenzae*, gonokokken
 - Mutaties eigen genoom
 - Fouten genetische codering tijdens celdeling
 - Uitselectie van minder gevoelige bacteriën
 - Kans op selectie groter bij vaker gebruik AB
 - Slechts 1 mutatie nodig voor resistentie
 - Meestal specifiek, niet altijd (*Pseudomonas* sp.)
- Verspreiding
 - Klonale versus polyklonale verspreiding
- Ontwikkeling nieuwe AB?

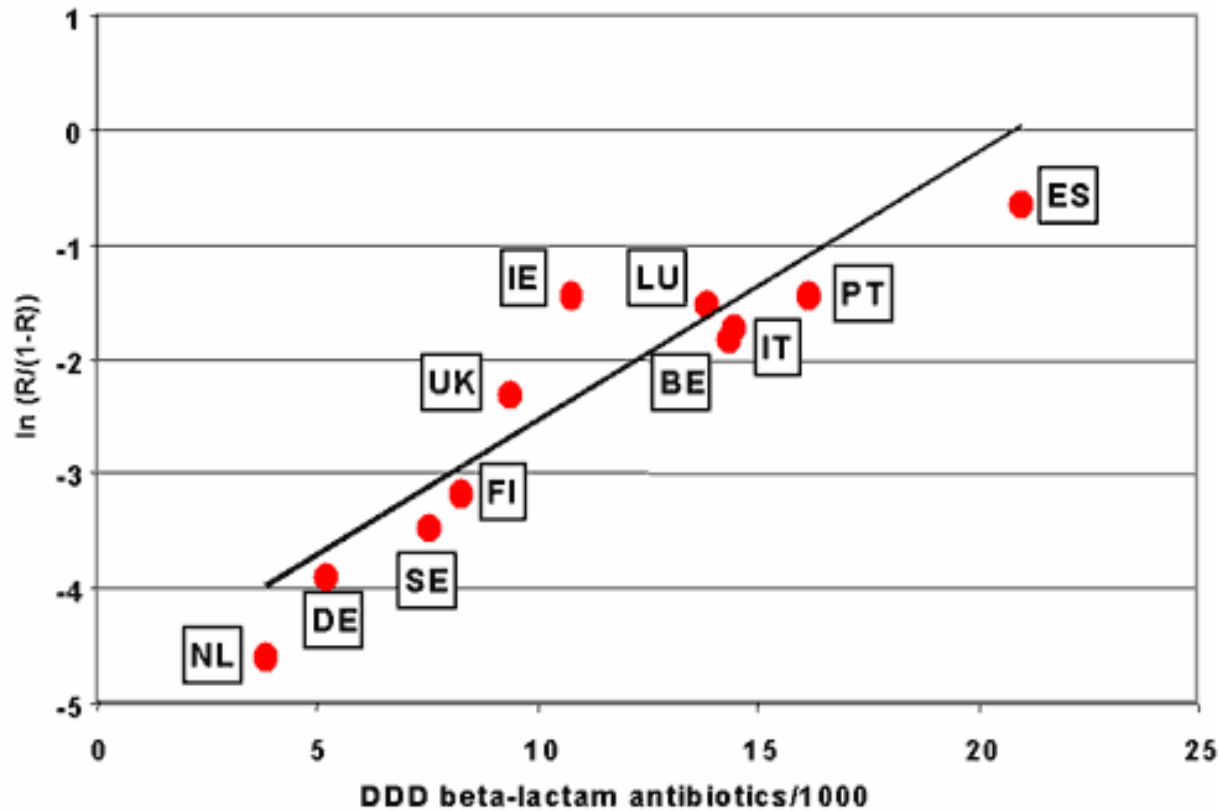
Resistentie in Europa

Vóórkomen (in %) van resistente pathogene micro-organismen in een aantal Europese landen in 2005*

bacterie†	land													
	Portu- gal	Italië	Groot- Brittan- nië	Spanje	Polen	Frank- rijk	Duits- land	België	Hon- garije	Oos- tenrijk	Slo- wakije	Neder- land	Fin- land	Zwe- den
penicillineresistente <i>Streptococcus pneumoniae</i>	17	9	4	25	33	36	5	12	22	5	0	1	7	4
MRSA	47	37	44	27	24	27	21	31	19	14	19	1	3	1
vancomycineresistente <i>Enterococcus faecium</i>	34	21	33	5	5	3	11	14	0	1	0	1	0	1
<i>Escherichia coli</i> met resistentie tegen:														
chinolonen	29	29	17	29	20	14	24	17	20	20	14	11	8	9
aminoglycosiden	13	12	8	11	7	7	18	5	10	6	9	10	3	2
3e-generatiecefalo- sporinen	12	9	6	8	5	3	2	4	2	4	8	3	2	2
gemiddelde resistentie	25	20	19	18	16	15	14	14	12	8	8	5	4	3

Antibioticumresistentie en overgebruik

Statistisch significante directe correlatie tussen β -lactamAB en % PNSP

Bronzwaer, Emerg Inf Dis 2002;8;278

Antibioticumresistentie en misbruik

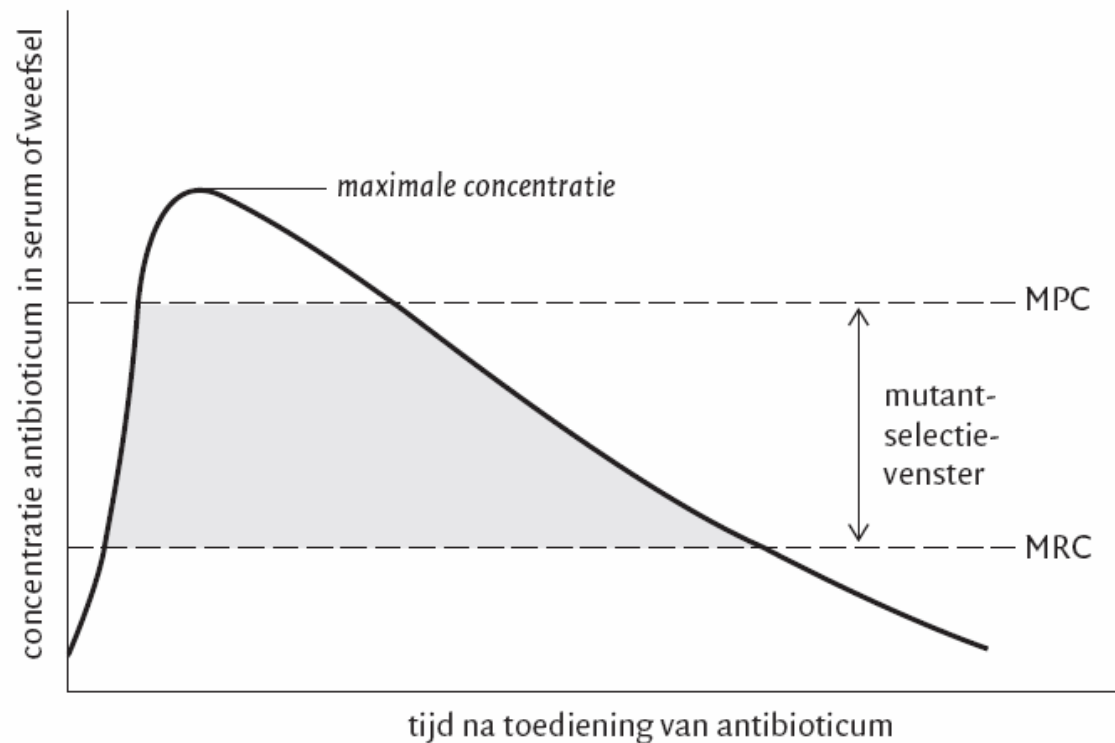
- Keuze van meest geschikte AB suboptimaal
- Te lange behandelingsduur
- Onaangepaste frequentie van toediening
- Te lage dosering
- Herhaalde antibioticakuren bij dezelfde patiënt (met verschillende molecules)
- Herhaalde antibioticakuren binnen één gemeenschap of een bredere populatie (met verschillende molecules).

Table 6.—Odds Ratios for Penicillin-Resistant *Streptococcus pneumoniae* (PRSp) Carriage According to Daily Dose and Duration of the Last Antibiotic Used During the Previous 30 Days*

Variable	No. of Children	No. of PRSp Carriers	Unadjusted OR (95% CI)	P Value	Adjusted OR (95% CI)	P Value
Last β -lactam						
Daily dose						
No use†	780	10	1.0		1.0	
Low†	84	6	5.9 (2.1-16.7)	.002	7.5 (2.5-22.8)	<.001
High	54	0	NA	.9	NI	
Missing‡	23	0	NA	.9	NI	
Duration of treatment						
No use†	780	10	1.0		1.0	
Long†	138	6	3.5 (1.3-9.8)	.02	3.9 (1.4-11.2)	.01
Short	23	0	NA	.9	NI	
Last aminopenicillin						
Daily dose						
No use†	835	11	1.0		1.0	
Low†	61	5	6.7 (2.2-19.9)	.003	9.6 (2.9-31.5)	<.001
High	30	0	NA	.9	NI	
Missing	15	0	NA	.9	NI	
Duration of treatment						
No use†	835	11	1.0		1.0	
Long†	91	5	4.4 (1.5-12.8)	.01	5.2 (1.5-18.1)	.003
Short	15	0	NA	.9	NI	
Last cephalosporin						
Daily dose						
No use†	877	14	1.0		1.0	
Low†	27	2	4.9 (1.1-22.9)	.08	5.4 (1.3-25.8)	.04
High	27	0	NA	.9	NI	
Missing	10	0	NA	.9	NI	
Duration of treatment						
No use†	877	14	1.0		1.0	
Long†	53	2	2.4 (0.5-10.9)	.2	2.3 (0.5-10.7)	.3
Short	11	0	NA	.9	NI	

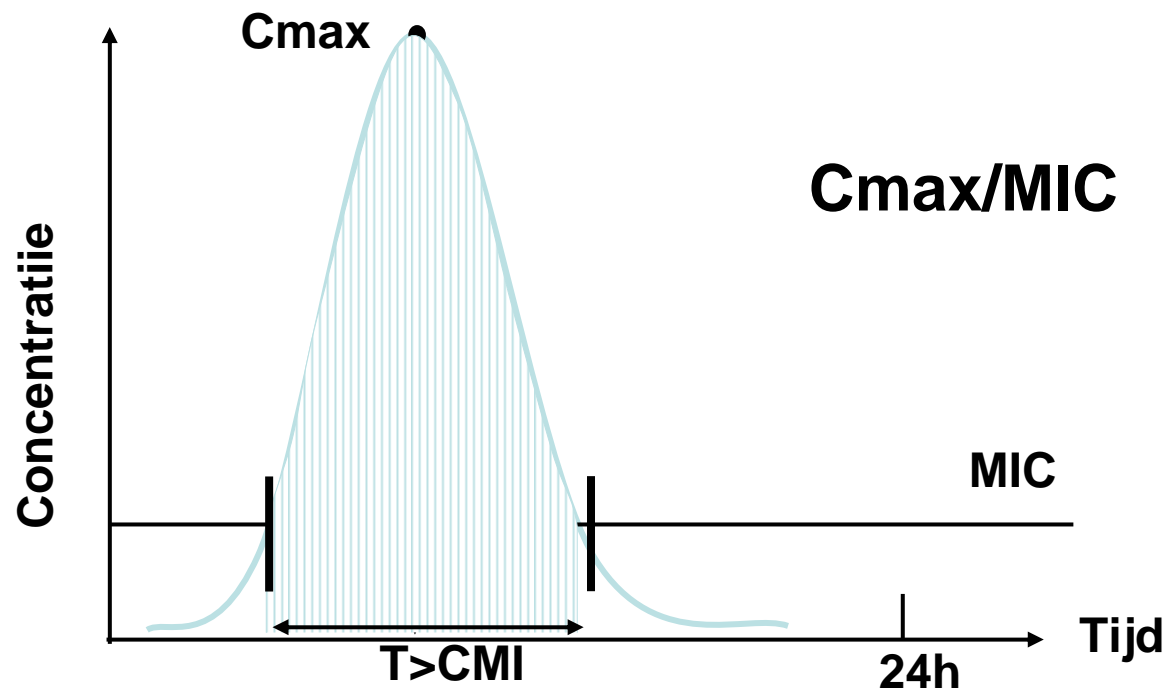
Preventie van uitselectie

- Verminderen selectiedruk door
 - Even effectieve AB met nauwer spectrum
 - selecterende concentraties aanpassen

PK/PD variabelen

- **T>MIC** : penicillines, cefalosporines, macroliden, oxazolidinones
- **Cmax/MIC** : aminoglycosiden
- **AUIC (of 24u AUC/MIC)** : FQ, tetracyclines, ketolides, azithromycines, streptogramines

$$\text{AUIC} = \frac{\text{AUC}}{\text{MIC}}$$

Units = Tijd (u)

Oordeelkundig AB-gebruik

- 4 paradigmata:
 - Acute infecties ambulante patiënten
 - Acute infecties gehospitaliseerde patiënten
 - Chronische infecties (TBC, HIV, ...)
 - Landbouw / diergeneeskunde
- Criteria van AB-gebruik afhankelijk van paradigma tot paradigma

Acute infecties lage luchtwegen

- Pneumokokken >50%
- Invasieve infecties (sepsis, meningitis)
- Gevoeligheid?
 - Nog steeds zeer gevoelig voor peni
 - Peni-I (MIC 0.1-1mg/l): 10,9%
 - Peni-R (MIC>1mg/l): 0,7%
- Geen productie van β -lactamase: geen amoxy-clav!
- Geen macroliden of tetracyclines: >30% R!
- Indeling:
 - Acute bronchitis: geen AB
 - CAP: thuisbehandeling met antibiotica
 - Ernstig ziektebeeld en hoog mortaliteitsrisico: hospitalisatie

CAP met laag mortaliteitsrisico

- Eerste keuze:
 - *amoxicilline* 3 x 1 g per dag ged 8d
- Alternatief niet-IgE allergie:
 - *cefuroxim axetil* 3 x 500 mg per dag ged 8d
- Alternatief bij IgE allergie:
 - *moxifloxacine* 1 x 400 mg per dag ged 8d
- Indien er geen verbetering optreedt binnen 48 uur: mogelijkheid van atypische pneumonie overwegen.
 - *azithromycine* 1 x 500 mg per dag ged 3d
 - *clarithromycine* 2 x 500 mg per dag ged 8d
- Indien geen verbetering na 48 uur alsnog hospitaliseren

3 dagen versus 8 dagen?

Effectiveness of discontinuing antibiotic treatment after three days versus eight days in mild to moderate-severe community acquired pneumonia: randomised, double blind study

Outcomes	Three day treatment group	Eight day treatment group	Difference (95% CI)
Day 10:			
Clinical cure (per protocol analysis)	50/54 (93)	56/60 (93)	0.1 (-9 to 10)
Clinical cure	50/56 (89)	56/63 (89)	0.4 (-11 to 12)
Bacteriological success	22/25 (88)	19/20 (95)	-7 (-23 to 9)
Radiological success	48/56 (86)	52/63 (83)	3 (-10 to 16)
Day 28:			
Clinical cure (per protocol analysis)	47/52 (90)	49/56 (88)	2 (-9 to 15)
Clinical cure	47/56 (84)	49/63 (78)	6 (-8 to 20)
Bacteriological success	20/25 (80)	15/20 (75)	5 (-20 to 30)
Radiological success	48/56 (86)	50/63 (79)	6 (-7 to 20)

All analyses were by intention to treat, unless indicated otherwise.

Al Moussaoui *BMJ* 2006;332;1355

3 dagen versus 8 dagen?

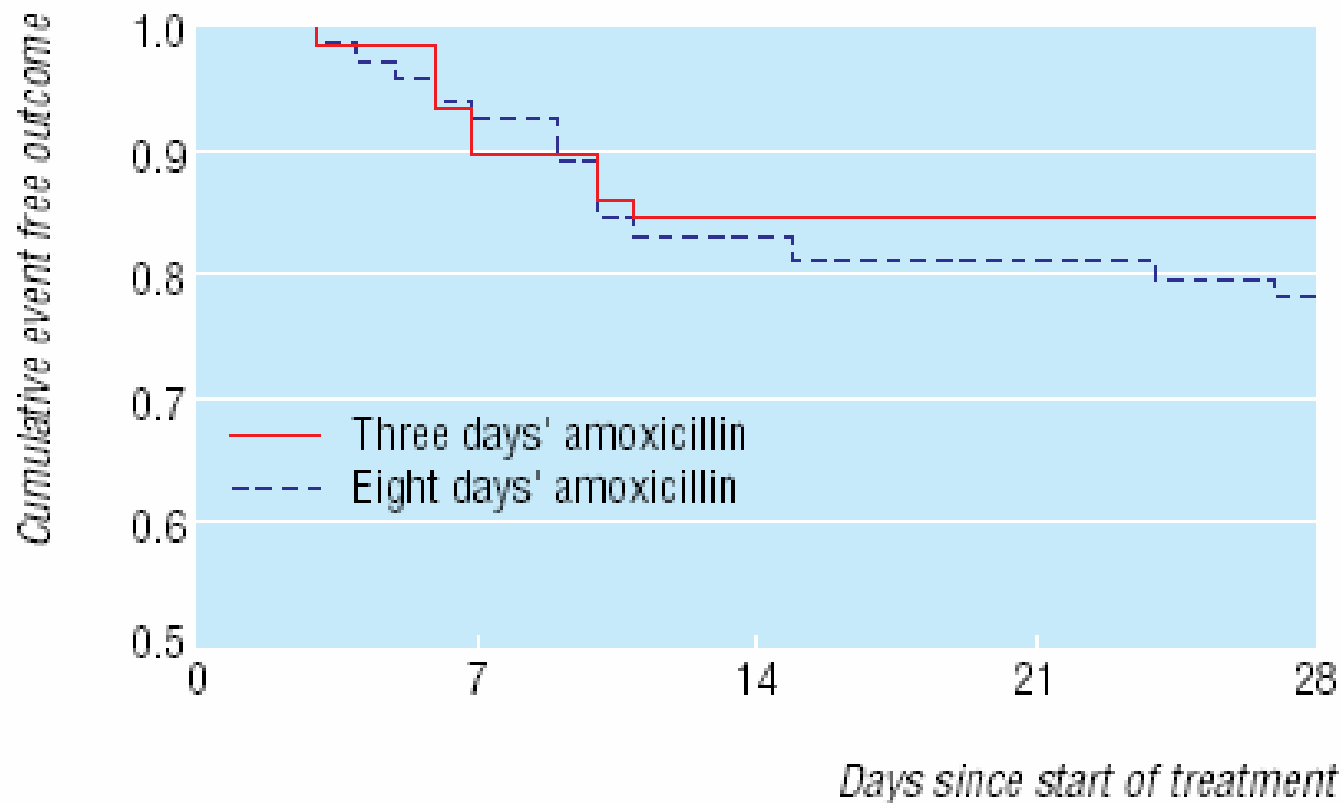
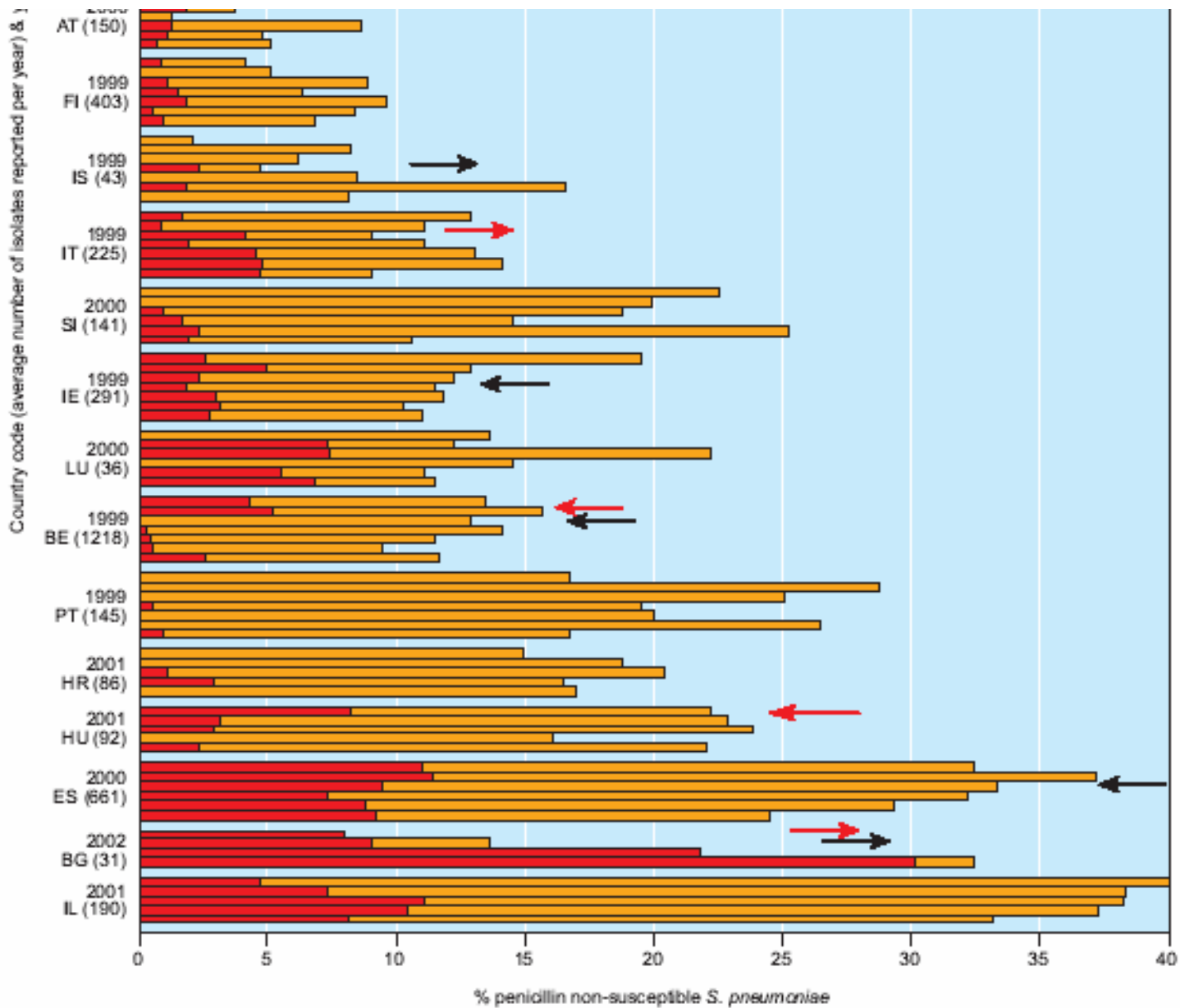

Fig 3 Proportion of patients considered clinical successes in intention to treat population. Day 3=day of randomisation

Dalend verbruik – Dalende resistentie?

%PNSP EU 2001-2005

Acute cystitis

- Diagnostiek: dipstick, cultuur
- Discrepantie ambulante praktijk / labogegevens
- Dysurie, urgency en frequency: PPW>80%
- Cave FQ resistentie: gereserveerd voor gecompliceerde UTI met **gedocumenteerde** gevoeligheid
- idem TMX-SMX: >30% R
- Behandeling 3 dagen even effectief als 7-10 dagen

Acute cystitis

- Niet-verwikkelde cystitis bij de vrouw:
 - *nitrofurantoïne* 3 x 100 mg per dag ged 3d
- Niet-verwikkelde cystitis bij de zwangere vrouw:
 - *amoxicilline* of *nitrofurantoïne* (niet op 2w voor zwangerschap)
- Recidiverende urineweginfecties (>3 episodes / jaar of >2 / 6 m):
 - documenteren en FQ overwegen

FQ % resistentie EU 2001-2005

